

Колмакова В. О.
старший викладач кафедри інформатики та ІКТ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ІНФОРМАЦІЙНА НЕРІВНІСТЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація – об'єктивний процес, який охоплює всі сфери життя суспільства. Соціальним наслідком глобалізації є поглиблення розриву в соціально-економічному становищі масових прошарків населення і велику роль в цьому процесі відіграє розвиток світової системи інформації та інформаційних технологій. Зростають інформаційні потреби людей, інформація перетворюється на масовий продукт, стає економічною категорією, виникає інформаційний ринок, розширюються інвестиції в дану сферу. Тому поряд з термінами «глобалізація», «інформаційне суспільство» поширюється термін «цифрова нерівність» (або «цифровий розрив»). «Цифрова нерівність» спочатку сприймалася як суто американська й обговорювалася лише в США, а згодом стала глобальною проблемою цілих країн і регіонів. Інформаційна нерівність призводить до поглиблення економічних і соціально-політичних протиріч і тим самим – до посилення нестабільності.

Сучасний світ – надзвичайно складна і суперечлива система взаємовідносин країн і народів. ЮНЕСКО визначає головні групи соціальних ознак, відповідно до яких формуються групи розривів: економічні ресурси; географія (асиметрія між міськими і сільськими зонами); вік; стать; мова; освіта, соціальні й культурні підвалини; фізична повноцінність [2]. Для подолання цих розривів людство об'єднує свої зусилля і ресурси.

Перед Україною, як частиною глобалізованого світу, постає майже увесь спектр глобальних проблем. Серед цих проблем інформаційна нерівність є однією з основних і пріоритетних. Це при тому, що Україна належить до групи п'ятдесяти найбільших країн за кількістю населення і за площею території, але за індексом телекомунікаційної підготовленості вона посідає лише 70-е місце серед 80 країн, оскільки інформаційні ресурси та їх

споживачі розподілені нерівномірно. Українці зіткнулися з ситуацією, коли можливість повного й якісного використання світових інформаційних набутків є прерогативою в столиці та великих містах. І це не зважаючи на декларативні положення Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», а саме: забезпечення повсюдного доступу до телекомунікаційних послуг та інформаційних ресурсів; сприяння збільшенню різноманітності та кількості електронних послуг; забезпечення створення загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів; створення системи мотивацій щодо впровадження і використання ІКТ тощо [3].

В Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства серед інших позицій окрема увага зосереджується на необхідності «мобілізації ресурсів для покращення інформаційної та комунікаційної інфраструктур»[4], оскільки інформаційно-комунікаційні технології є найголовнішим чинником, що впливає на формування суспільства XXI ст.[1]. Інтернет як найбільше сховище інформаційних матеріалів виступає акумулятором накопичення знань, мережеві комунікації сприяють подоланню освітніх розривів за допомогою, наприклад, дистанційної освіти, у результаті чого можна зменшити регіональні розбіжності між сільськими і міськими учнями, учителями, студентами і викладачами вищих навчальних закладів. В Україні є основа для розвитку сучасної економіки, заснованої на знаннях. Так, у країні вже реалізовано низку програм та ініціатив з удосконалення інформаційно-комунікаційної інфраструктури. З'явилося кілька нових програм, спрямованих на розвиток України через використання нових технологій у всіх сферах діяльності, якими передбачалося: підвищити національну конкурентоспроможність у результаті розвитку людського потенціалу, насамперед у високоінтелектуальних сферах; підвищити якість життя шляхом надання якісного доступу до послуг у сферах інформації, освіти, науки, охорони здоров'я, урядування та широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій; створити сучасну захищену інформаційну

інфраструктуру та забезпечити створення умов для безпечного функціонування національної критичної інфраструктури [5].

Під впливом інформаційних технологій постає така економіка, найважливішим активом якої є щось «невловиме» – інтелект, інформація, знання [6]. Зрозуміло, що в умовах нерівномірного доступу до інформації одні суб'єкти одержують перевагу, а ця перевага, у свою чергу, впливає на розподіл економічних і політичних ресурсів. Зниження рівня інформаційної нерівності у всіх її формах, а в ідеалі – її усунення, є першочерговим завданням.

1. Городенко Л.М. Цифрова та інформаційна нерівність у мережевій комунікації / Л.М. Городенко // Інформаційне суспільство. – 2012. – Вип. 16. – С. 56–59. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/is_2012_16_12.pdf

2. Towards Knowledge Societies. – Paris : UNESCO Publishing, 2005. – 220 p.

3. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні 2007– 2015 рр.» // ВВР. – 2007. – № 12. – С. 102.

4. Окинавская хартия глобального информационного общества//Дипломатический вестник. – 2000. –№8. – С.51–56.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» // Офіційний вісник України від 21.06.2013 — 2013 р., № 44, стор. 79, стаття 1581, код акту 67438/2013 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>

6. Ржевська Н.Ф. Стратегічні прогнози щодо подолання інформаційної нерівності в умовах глобалізації / Н.Ф. Ржевська – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/3079/3025>